

Västra Götalandsregionen

Förvaltning

Datum: 2025-11-21

Mötesanteckning

Samordningsråd Rättspsykiatri

Tid: 09:30-15:30

Plats: Stationshuset Konferens, lokal Godståget

Deltagare

Désirée Ricken, chöl NU-sjukvården
Dimitrios Pliakos, chöl SU
Eirini Alexiou, verksamhetschef SU, *ordförande*
Erika Ekstrand Adolfsson, *koordinator*
Gerhard Johansson, öl, SkaS
Karolin Gleby, sektionschef, NU-sjukvården
Klas Attrell, Region Halland, deltog ej på punkt 10
Lise-Lotte Risö Bergerlind, psykiatri VGR, med på em
Martin Rödholm, verksamhetschef KPH, med på fm
Per Nerman, SU
Peter Andiné, akademirepresentant
Rebecka Nordh, verksamhetssamordnare SU
Said Fard, chöl SÄS
Sara Ekström, chöl SkaS
Veronica Malm, chöl NU-sjukvården
Viktoria Skeie, verksamhetschef NU-sjukvården
Gitte Tunefjord, *sekreterare*

Anmält förhinder

Désirée Ricken
Gerhard Johansson
Said Fard
Veronica Malm

Inbjudna deltagare

Katarina Höglund, Systemsamordnare SAMSA, Område 2 Psykiatri, punkt 7

Mötespunkt	Anteckning	Ansvarig åtgärd
1. Fastställande av dagordning och föregående protokoll	Mötets dagordning godkändes. Inga synpunkter lämnades på anteckningar från föregående möte som därmed fastställdes.	
2. Information från NSLP	Ingen ny information fanns att delge idag.	

Mötespunkt	Anteckning	Ansvarig åtgärd
<p>3. Information från KPH</p>	<p>NAG – NPO Psykisk hälsa har samsyn med SOR Rättspsykiatri kring behov av en NAG, dock pågår ett arbete där staten tittar på att ta ett större ansvar för rättspsykiatrisk vård. KPH fattade därför beslut om att istället prioritera NAG inom suicidprevention och ställde sig därför inte bakom förslaget om NAG Rättspsykiatri i nuläget.</p> <p>Här sade Martin att de fattade beslut att prioritera NAG inom suicidprevention istället och avvakta med rättspsykiatri</p> <p>Utvecklingsbidrag Psykisk hälsa och suicidprevention har under 2025 i huvudsak riktats mot primärvård och de tre specialistpsykiatriska områdena. Rättspsykiatrin har under 2025 fått medel för fyra projekt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • TERMA • Regional rättspsykiatrisk konferens • Återfallsprevention • Individanpassade insatser utifrån samsjuklighetsprofiler <p>Nytt inför 2026 är att ansökningsprocessen förenklats och ansökningstiden förlagts till perioden 260115–260205. Utbetalning av medel kommer ske i mars 2026.</p> <p>På fråga om möjligt utvecklingsbidrag för Peer support under 2026 blev svaret ett nej då det är en för stor summa i förhållande till befintliga utvecklingsbidrag samt att arbetet sträcker sig en bit in i 2027.</p> <p>Information gavs också om Vårdval för BUP. Kommer starta januari 2028. Inför detta vill man utöka uppdraget och KPH arbetar nu med vilken inriktning vårdinnehållet ska ha, till vilka patienter ska det riktas, vilka åldrar som ska innefattas osv.</p>	
<p>4. Information från Koncernkontoret</p>	<p>Rödgrönledning har skickat en kommission för psykiatrin i VGR till Strategiska hälso- och sjukvårdsnämndens (SNN). Beslut om denna väntas tas vid nämndens sammanträde i början av december. I kommissionen föreslår Rödgrönledning att en handlingsplan tas fram för att öka tillgängligheten och kvaliteten på den psykiatriska vården. Man vill också öka effekten av regionens insatser för psykisk hälsa och säkerställa evidens i de insatser som ges. Mer information och tjänsteutlåtande finns att läsa här.</p>	
<p>5. Nya Socialtjänstlagen,</p>	<p>Per Nerman gav en sammanfattning av den nya socialtjänstlagen som trädde i kraft 1 juli 2025.</p>	

Mötespunkt	Anteckning	Ansvarig åtgärd
genomgång (bilaga 1)	<p>Lagen består av 35 kapitel fördelat på nio avdelningar och den betonar tidiga och lättillgängliga insatser, uppsökande arbete samt att insatser ska baseras på vetenskap och beprövad erfarenhet. Formuleringarna är generella, vilket ger kommunerna stort utrymme för egna lösningar.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Socialnämnden får ett utökat ansvar för meningsfull sysselsättning och bostäder med särskilt stöd för personer med betydande svårigheter i livsföringen. 2. Digital teknik tillåts inom äldreomsorg men inte i boenden för funktionsnedsatta. 3. Insatser utan behovsprövning (IUB) kan erbjudas frivilligt av kommunerna, medan vissa insatser, som boendeformer, alltid kräver behovsprövning. 4. Socialnämnden ansvarar även för brottsofferstöd, stöd till våldsutövare och missbrukare. Övriga regler om anmälningskyldighet, tillsyn och överklagan kvarstår. <p>Lagen bedöms inte innebära större förändringar för rättspsykiatrins samverkan, men förhoppningen är att kommunerna följer lagens anda om tidiga och tillgängliga insatser.</p> <p>Per lyftes avdelning III i nya Socialtjänstlagen (punkt 1 ovan): Ansvar för boende, delaktighet och för vård utanför det egna hemmet. Här står att Socialnämndens ansvar för sysselsättning och för att inrätta bostäder för "personer som möter betydande svårigheter i sin livsföring till följd av fysiska, psykiska eller <u>andra skäl</u>". Det sades att rättspsykiatrin ibland möter uppfattningen från Socialtjänsten att en patient inte är berättigad till insatser då man bedömer att det inte föreligger någon funktionsnedsättning. Formuleringen "andra skäl" öppnar upp för ett tydligare ansvar för Socialtjänsten. Rådet gav Per i uppdrag att titta vidare på "andra själ". Återkoppling på möte i februari.</p> <p>Per ska även titta vidare på punkt 2 ovan, avdelning IV gällande digital teknik. Återkoppling på möte i februari 2026.</p>	
6. Aktuell forskning	<p>Peter Andiné, överläkare och professor, visade forskningsdata kopplat till läkemedel och deras antikolinerga effekt.</p> <p>Vidare informerades om att en ny lag gällande Säkerhetsförvaring föreslås träda i kraft 260301, liknande äldre tiders internering. Säkerhetsförvaring är en ny tidsobestämd frihetsberövande påföljd och ska kunna användas på</p>	

Mötespunkt	Anteckning	Ansvarig åtgärd
	<p>personer som har begått allvarliga brott mot annans liv, hälsa, frihet eller frid och som har en hög risk för återfall i sådan brottslighet. För RMV innebär det ett nytt uppdrag om att göra särskilda riskutredningar (SRU) på personer utan psykisk sjukdom.</p> <p>Vidare informerades om att det ligger ett lagförslag om att sänka straffbarhetsåldern för vissa allvarligare brott till 13 år. Om lagförslaget som föreslås träda i kraft 260701 går igenom, kan barn komma att överlämnas till rättspsykiatrisk vård vid 13–14 års ålder.</p> <p>Vidare informerades om att forskare Valdemar Landgren, SkaS, har fått svårigheter vid Läkemedelsverket med sin etikansökan om att ge läkemedel till patienter för att minska sexuella våldsimpulser. Skäl angavs till att man inte får göra läkemedelsforskning på frihetsberövande personer. Detta krockar med regeringens uttalade önskan om att det forskas mer på rättspsykiatrisk vård.</p>	
<p>7. SAMSA, 2C8 Simbane- modell för LPT (bilaga 2)</p>	<p>Beslut</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Katarina Höglund ska kontaktas för att skapa en process även för LRV-patienter i VGR. <p>Katarina Höglund, SIP- systemsamordnare SAMSA, Område 2 Psykiatri, presenterade en ny in- och utskrivningsprocess för samverkan mellan vården och kommunerna i Göteborgsområdet gällande in- och utskrivning av patienter vårdade inom LPT.</p> <p>Projektet syftar till att skapa en ny form för in- och utskrivningsprocessen i Göteborgsområdet för att förbättra samverkan mellan vården och kommunerna. Bakgrunden är ett ökat antal avvikelser kopplat till utskrivning från slutenvård och Samordnad Individuell Plan (SIP), vilket lett till att patienter hamnat mellan stolarna, arbetsmiljöproblem och höga kostnader när utskrivningsklara patienter blir kvar på sjukhus längre än nödvändigt.</p> <p>Målet är att underlätta att göra rätt, skapa samsyn och sätta fokus på den enskildes behov och delaktighet i vårdövergångarna. Det beskrevs att effektmålen är tydlighet för verksamheterna – vem gör vad, när och hur – samt att den enskilde upplever vård och omsorg som en helhet, får relevanta samordnade insatser och erbjuds SIP vid behov.</p> <p>Projektet har identifierat två prioriterade utmaningar: att dokumentation och planering ofta påbörjas för sent och att informationsstrukturen är komplex. Lösningen har blivit en ny arbetsbeskrivning med cirka 60</p>	<p>Per, Lise-Lotte</p>

Mötespunkt	Anteckning	Ansvarig åtgärd
	<p>aktiviteter som tydligt anger mål, syfte, utförare och tidpunkt, kopplade till effektmålen.</p> <p>Processkarta, eller som de kallar den Arbetsbeskrivning, för samverkan vid in- och utskrivning från slutenvården för LPT-vårdade patienter visades.</p> <p>På förfrågan från SOR om när kommunen aktiveras i SAMSA sa Katarina att den görs när kommunen tar emot och bekräftar inskrivningsmeddelandet. Därefter ska kommunen skicka ett planeringsmeddelande till vårdgivaren.</p> <p>Vid diskussion ställde sig rådet positiva till en likadan regional arbetsbeskrivning för LRV-patienter. Då vi redan påbörjat arbetet på egen hand via SOR:s arbetsgrupp för extern samverkan, ombads Per och Lise-Lotte att kontakta Katarina Höglund för att se till möjligheterna för en sådan arbetsbeskrivning även för LRV-patienter.</p>	
<p>8. Effekter av förstärkning RPV 2025 + åtgärder för att möta ett växande behov? (bilaga 3)</p>	<p>Beslut i operativa hälso- och sjukvårdsnämnden (OSN)</p> <p>Marika Fixell, regionutvecklare vid Koncernkontoret, har i mejl till Eirini Alexiou efterfrågat svar från SOR på ett antal frågor kopplade till förstärkningen av rättspsykiatrisk vård under 2025.</p> <p>SOR gick igenom frågorna och varje förvaltning gav sina svar. Eirini Alexiou ska nu sammanställa svaren och skicka dem till Marika Fixell vid Koncernkontoret.</p> <p>Sara Ekström lyfte att Kriminalvården kommer öppna 670 nya anstaltsplatser i Skaraborgsområdet. Rättspsykiatrin behöver fundera kring hur vi ska hantera det när kriminalvårdens klienter tillfälligt behöver vård hos oss. Lise-Lotte sade att det behöver lyftas uppåt, ev. av SOR, att samverkanspartners utökning sannolikt kommer påverka även rättspsykiatrin framöver.</p>	
<p>9. RMR Basutredning, uppföljning diskussion på SOR VP</p>	<p>Beslut</p> <ol style="list-style-type: none"> Hugo Wallén ska bjudas in till möte 260220. <p>Erika Ekstrand Adolfsson, informerade om att man på SOR VUP:s möte senast avsåg att undersöka varför RMR Basutredning inte används fullt ut samt föreslå åtgärder. En uppföljning där behovet av rutinen kartläggs genomförs också. Hugo Wallén och Mathias Alvidius ska göra en inventering av vilka nationella skalor som finns tillgängliga.</p> <p>SOR Rättspsykiatri beslutade att bjuda in Hugo Wallén till SOR RP:s möte 260220.</p>	<p>Erika</p>

Mötespunkt	Anteckning	Ansvarig åtgärd
10. Uppföljning tillämpning av region-gemensam rutin	<p>Punkten hör ihop med punkt 7, SAMSA, 2C8 Simbanemodell för LPT. Arbetsgruppen för extern samverkan, representerad av Per och Lise-Lotte lyfte idag att Excel-filen som ska följa upp följsamhet till rutin Samplanering med externa parter inte alls fungerar, och förslag lyftes om att skrota Excel-filen.</p> <p>Eftersom rådet avser att kontakta Katarina Högberg för att efterfråga möjligheterna till en process även för LRV-patienter så kommer inte längre Excel-filen att användas.</p>	
11. Åter-rapportering från seminarium om hälso- och sjukvårdsavtalet (bilaga 4)	<p>Per Nerman rapporterade från seminarium 250908 om nytt hälso- och sjukvårdsavtal. Det nya avtalet som tecknats mellan VGR och kommunerna i Västra Götaland syftar till att skapa en god, säker och personcentrerad vård för patienter som behöver insatser från båda huvudmännen. Avtalet tydliggör ansvarsfördelningen och stärker samverkan. Avtalstid 270101–301231, med möjlighet till förlängning i treårsperioder om det inte sägs upp. Gäller primärvård och specialiserad vård, men inte elevhälsa.</p> <p>I avtalet som inte skiljer sig så mycket från tidigare avtal sägs att VGR ansvarar för både primärvård och specialiserad vård, inklusive akut och planerad vård, samt läkarkompetens. Kommunerna ansvarar för primärvård i hemmet vid långvariga och regelbundna behov, samt habilitering och rehabilitering på primärvårdsnivå. Gemensamt ansvar omfattar planering, organisering och samordning av vården, inklusive rehabilitering, habilitering och hembesök.</p> <p>Läkemedel är ett område där samverkan är särskilt viktig. VGR ansvarar för kostnader för läkemedel som omfattas av läkemedelsförmånen, tillhandahåller akutläkemedelsförråd och har samordningsansvar för vaccinationer. Kommunerna ansvarar för att medverka vid läkemedelsgenomgångar och för att tillhandahålla förråd för akutläkemedel. När det gäller personliga hjälpmedel följer kostnadsansvaret i regel vårdansvaret, med vissa undantag. VGR har särskilt ansvar för hjälpmedel till barn och ungdomar.</p> <p>Vid diskussion i rådet uttrycktes att kanske att vårdcentralen bör vara med vid den samordnade vårdplaneringen. Vidare sades att riktlinjen om patientsäkerhet ska ut på remiss och det förtydligades att den kommer revideras under 2026 då psykiatrin var lågt representerad vid synpunktsintagande.</p>	
12. Regional rättspsykiatrisk konferens,	En statusuppdatering gjordes och det redogjordes för VIP-gäster som tackat ja till konferensen. Önskemål om att prata ihop sig inför paneldebatten	

Mötespunkt	Anteckning	Ansvarig åtgärd
statusuppdatering	uttrycktes och ett möte ska bokas mellan Viktoria Skeie, Peter Andiné och Martin Rödholm.	
Övriga frågor		
13. Ordningsregler inom rättspsykiatri i VGR	<p>Anders Falkeby, chefsjurist vid Koncernkontoret har uttryckt önskemål om att komma till SOR för att diskutera kring ordningsregler på rättspsykiatriska vårdavdelningar i VGR. Anledningen till att man vill lyfta frågan är att det uppkommit en del frågor i flera pågående rättegångar.</p> <p>Anders är inbjuden att delta på möte 251215.</p>	
14. Patient-säkerhets-handbok, patient-säkerhets-föreskrift	<p>Beslut</p> <ol style="list-style-type: none"> Arbetsgruppen för gemensamma säkerhetsrutiner i VGR får i uppdrag att titta på hur verksamheterna kan leva upp till de nya säkerhetsföreskrifterna kommande slusskrav på SN 1 och 2. Erika ska kontakta Mattias Carlson, NU-sjukvården. <p>Per Nerman informerade om att Säkerhetshandboken upphör att gälla 260115 och att en uppdaterad Säkerhetsföreskrift kommer i dess ställe. I Säkerhetshandboken hänvisas till brottsbalken 24:2 (Hur mycket våld en frihetsberövad person får utsättas för) vilket det inte kommer göra i säkerhetsföreskriften. Brottsbalken 24:2 kommer ändå att fortsatt gälla.</p> <p>Det kommer också ställas krav på lokalernas utformning på ett annat sätt än tidigare, bland annat finns nu ett slusskrav på säkerhetsnivå (SN) 1 och 2.</p> <p>Viktigt att verksamheterna ser över sina rutiner och ser på hur de kan svara upp mot de nya säkerhetsföreskrifterna. Rådet enades om att SOR:s arbetsgrupp för gemensamma säkerhetsrutiner i VGR får ta sig an den här frågan, och Erika Ekstrand Adolfsson ska informera säkerhetsansvarig Mattias Carlson, NU-sjukvården om uppdraget.</p>	Erika
15. Delegeringsföreskrifter	Föreskrift om delegeringsregler börjar gälla 260101. Per Nerman har haft möte med Åsa Blennerud, SSK-enheten, SU, gällande hur man ska dokumentera uppföljning av delegeringar. En SU-övergripande rutin är under tillskapande. NU-sjukvården uttryckte önskemål om att vara med vid revidering av rutinen.	

Mötespunkt	Anteckning	Ansvarig åtgärd
16. Vård-samverkan.se	Eirini Alexiou ska ha ett möte med Vårdsamverkan.se kring att rättspsykiatri ska ha en flik på deras webbsida. Önskemål om att sidan även har en visualisering av tvångslagstiftningen uttrycktes. Eirini ska framföra önskemålet vid kommande möte.	
17. Ansökan om utvecklingsbidrag för utbildningsinsatser riktade mot boendepersonal	<p>Beslut</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. En uppföljningspunkt om Ansökan Broar till hållbar utveckling ska sättas upp på möte 251215. 2. Om SOR fattar beslut om att gå vidare med ansökan ska de fyra kommunrepresentanterna kontaktas om deras åsikter gällande boendebildningar. <p>En kort statusuppdatering gavs kring arbetet med den VGR-övergripande Power BI-rapporten för realtidsdata. Ett möte med representanter från samtliga förvaltningar i VGR är inplanerat inom kort.</p> <p>Bordlagd ansökan, kallad Broar till hållbar utslussning, och som ansöker om utvecklingsbidrag kopplat till utbildningsinsatser för boendepersonal lyftes igen. Anser SOR att ansökan ska aktualiseras nu inför utvecklingsbidrag för 2026?</p> <p>Rådet tog ingen ställning till frågan idag utan beslut sköts fram till nästa möte 251215.</p> <p>Vidare lyftes att det vore bra om vi stämmer av med kommunerna hur de ser på detta innan vi ansöker om utvecklingsbidrag. Om SOR beslutar sig för att gå vidare med ansökan ska Erika Ekstrand Adolfsson kontakta de fyra kommunrepresentanterna (som ingår i arbetsgruppen för extern samverkan) och efterhöra deras åsikter gällande boendebildningar.</p>	Eirini Erika
18. Workshop kring rättspsykiatri ns behov framöver	<p>Beslut</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Vid möte 260123 ska en workshop genomföras gällande gamla och kommande behov. <p>Eirini Alexiou lyfte förslag om att SOR bokar in två workshops där vi ser över kommande behov och gamla behov som vi inte lyckats täcka. Även barnperspektivet ska beaktas kopplat till att vi kan komma att hantera 13-åringar inom rättspsykiatri i framtiden. Workshopen ska innehålla tre delar: hantering av 13-åringar, Kriminalvårdens utökning av anstaltsplatser och LRV.</p>	

Mötespunkt	Anteckning	Ansvarig åtgärd
	Vid möte 260123 ska den första workshopen hållas. En digital Whiteboard ska skapas. Vid möte 260220 ska fortsatt workshop hållas.	
19. Avslut		

Information till andra grupper

Vid behov

Nästa möte
2025-12-15 Kommentar om frågor som ska tas upp på nästkommande möten

Justerat

Vid anteckningarna

 Eirini Alexiou
 Verksamhetschef, ordförande

 Gitte Tunefjord,
 Verksamhetsassistent, sekreterare